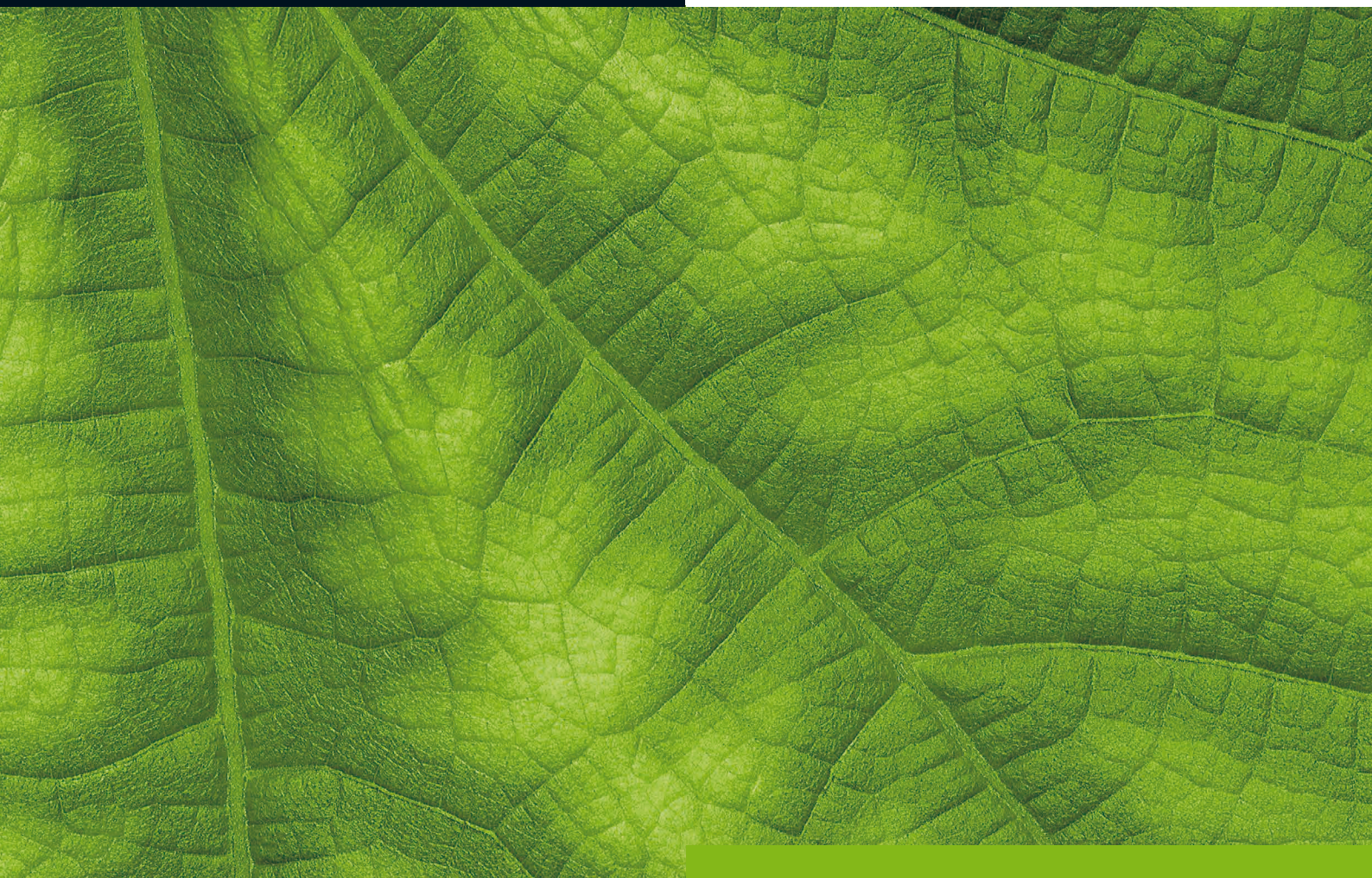

**BEHEERPLAN OPENBARE RUIMTE:
BEDRIJVENTERREINEN
2015–2018**

INHOUDSOPGAVE

1) INLEIDING	3
2) MISSIE EN VISIE	5
2.1 Missie gemeente Westland	5
2.2 Visie beheer openbare ruimte	5
2.3 Kernwaarden	5
3) RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN	7
3.1 Wettelijke kaders	7
3.2 Beleid	8
3.3 Financiën	9
4) WERKWIJZE	12
4.1 Van beheerplan naar uitvoering	12
4.2 Programmatisch Beheer en Onderhoud	13
5) BEHEER EN ONDERHOUD BEDRIJVENTERREINEN	16
5.1 Openbare ruimte: Bedrijventerreinen	16
5.2 Kernwaarden	17
5.3 Kwaliteitsniveau	19
5.4 Ontwikkelingen	19
5.5 Beheer en onderhoud	20
5.5.1 Borgen van de bereikbaarheid en ontsluiting	20
5.5.2 Overlast parkeerdruk verminderen	20
5.5.3 Passende ruimte voor verkeersdeelnemers	21
5.5.4 Verkeersveiligheid	21
5.5.5 Sociale veiligheid	21
5.5.6 Technische veiligheid	22
5.5.7 Representatieve en herkenbare uitstraling Westlandse bedrijventerreinen	22
5.5.8 Duurzame openbare ruimte op Westlandse bedrijventerreinen	22
5.5.9 Areaal kwalitatief op orde	23

1)

INLEIDING

Het gemeentebestuur is belast met de bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de gemeente (art. 108 Gemeentewet). De uitoefening van een bevoegdheid wordt, kort gezegd, bepaald door een daar aan ten grondslag liggende wettelijke regel. De bevoegdheid moet worden uitgeoefend conform deze grondslag en de daarin opgenomen procedures.

Als beheerder van de openbare ruimte heeft de gemeente een algemene zorgplicht voor het handhaven en bevorderen van de veiligheid in de openbare ruimte. Deze zorgplicht heeft betrekking op veel aspecten en volgt uit art 6:174 Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) en aanvullende jurisprudentie. Gezorgd dient te worden voor een veilige en duurzaam ingerichte openbare ruimte. Hiertoe en ten behoeve van een adequaat beheer van haar kapitaalgoederen dient de gemeente (op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)) meerjarenprogramma's en beheerplannen op te stellen.

Om hier invulling aan te geven heeft de gemeente Westland beheerplannen opgesteld waarmee het integraal beheer verder wordt vorm gegeven. In deze beheerplannen worden accenten gelegd

door het benoemen van kernwaarden. Deze kernwaarden zijn een nadere invulling van de richting zoals verwoord in het College Werkprogramma (CWP) 'Nieuwe realiteit, Westlandse oplossingen'. De gemeente heeft gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak, wat resulteert in vijf beheerplannen. Van de vijf beheerplannen zijn er drie gebiedsgericht en twee civieltechnisch van aard. De beheerplannen gelden voor de periode 2015 tot en met 2018.

Gebiedsgerichte beheerplannen:

1. Woonwijken & Dorpscentra
2. Bedrijventerreinen
3. Recreatiegebieden & Begraafplaatsen

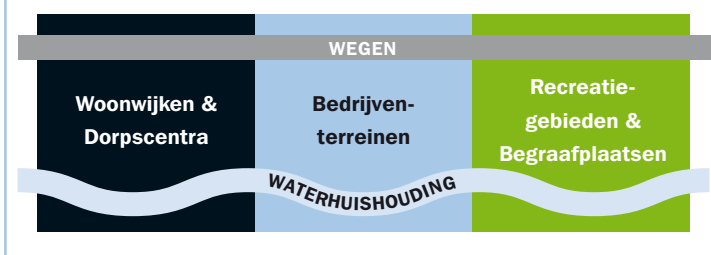
Civieltechnische beheerplannen:

4. Wegen
5. Waterhuishouding

De samenhang tussen de gebiedsgerichte en civieltechnische beheerplannen is schematisch weergegeven in Figuur 1a. De samenhang betekent bijvoorbeeld dat het beheer en onderhoud van woonwijken en dorpscentra direct invloed heeft op het beheer en onderhoud van wegen en vice versa.

Deze vijf beheerplannen vormen samen het kader waarbinnen de gemeente uitvoeringsprogramma's opstelt. Met behulp van Programmatisch Beheer en Onderhoud en binnen de financiële kaders worden de werkzaamheden in de openbare ruimte gepland en uitgevoerd. De gemeente pakt zodoende het beheer en onderhoud van de openbare ruimte gebiedsgericht en integraal op, waar mogelijk samen met haar partners in de buitenruimte.

FIGUUR 1A | SAMENHANG BEHEERPLANNEN

1) INLEIDING

LEESWIJZER

Het beheerplan bestaat uit een algemeen en een specifiek deel. Het algemene deel bestaat uit de hoofdstukken 1 t/m 4 en is voor alle vijf beheerplannen gelijk. Hoofdstuk 5 vormt het specifieke deel van het beheerplan. Dit hoofdstuk verschilt per beheerplan.

- Hoofdstuk 1 (de inleiding) beschrijft de aanleiding voor het opstellen van de beheerplannen en hun onderlinge samenhang.
- Hoofdstuk 2 vertaalt de algemene gemeentelijke missie naar de visie op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze visie en de daaruit voortkomende kernwaarden per beheerplan vormen de inhoudelijke basis voor de beheerplannen.
- De randvoorwaarden en uitgangspunten die sturing geven aan de inhoud van dit beheerplan zijn beschreven in hoofdstuk 3. Hierin zijn de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid die van belang zijn voor de beheerplannen uitgewerkt. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de financiële randvoorwaarden en uitgangspunten.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de werkwijze van de gemeente bij de uitvoer van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op basis van de beheerplannen.
- In hoofdstuk 5, het laatste hoofdstuk, zijn de voorgaande hoofdstukken vertaald naar het beheer en onderhoud van de openbare ruimte binnen woonwijken en dorpscentra. De kernwaarden worden vertaald naar ambities en bijbehorende kwaliteitsniveaus.

2)

MISSIE EN VISIE

De gemeente Westland heeft de belangrijke taak om de openbare ruimte te beheren en onderhouden. Vanuit haar maatschappelijke en wettelijke zorgplicht dient de gemeente te zorgen voor een veilige en duurzaam ingerichte openbare ruimte.

2.1 MISSIE GEMEENTE WESTLAND

De gemeente Westland, geworteld in de dynamische glastuinbouw, werkt voortdurend aan de kwaliteit van wonen en leven, de vitaliteit van de gemeenschappen in het Westland en aan versterking en verbreding van de economische activiteit. Het glastuinbouwcluster wordt op duurzame wijze gefaciliteerd in combinatie met behoud en ontwikkeling van kust, landschap en natuur. De gemeente staat voor een hoog niveau van dienstverlening voor allen die in het Westland werken, wonen en recreëren.

2.2 VISIE BEHEER OPENBARE RUIMTE

De gemeente Westland staat voor het creëren en faciliteren van een prettige en aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor iedereen. De openbare ruimte vormt hier een belangrijk onderdeel van. De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om een minimaal niveau van de openbare ruimte te waarborgen dat voldoet aan de eisen van (verkeers)veiligheid, volksgezondheid en bereikbaarheid.

De gemeente heeft als visie een leefomgeving te creëren waarin men zich veilig voelt en waarin de verkeersveiligheid

gewaarborgd is. Mensen moeten zich in de gemeente op een goede en snelle manier kunnen verplaatsen. Bovendien zal de goede bereikbaarheid van de gemeente bijdragen aan het functioneren als Greenport, de belangrijkste economische pijler van het Westland. De gemeente Westland zal zich blijven kenmerken door haar verzorgde en schone omgeving waarin ruimte is voor ontwikkeling en innovatie.

Het Westland is bovenal duurzaam, vitaal en ingericht op haar gebruikers. Door in de toekomst samen te blijven werken met inwoners, bedrijven, overheden en andere organisaties is de gemeente Westland in staat de openbare ruimte zo efficiënt mogelijk te beheren. De gemeente geeft hier invulling aan door een integrale en gebiedsgerichte aanpak bij het beheer van de openbare ruimte.

2.3 KERNWAARDEN

Op basis van de visie beheer openbare ruimte zijn door de gemeente per beheerplan kernwaarden geformuleerd. Aan elk van deze kernwaarden is een kwaliteitsniveau gekoppeld.

Bij het beheer van de openbare ruimte staan de volgende kernwaarden centraal:

Gebiedsgerichte beheerplannen

- *Woonwijken & dorpscentra:* Leefbaarheid, aantrekkelijkheid, bereikbaarheid
- *Bedrijventerreinen:* Bereikbaarheid, veiligheid en omgevingskwaliteit
- *Recreatiegebieden en begraafplaatsen:* Omgevingskwaliteit, bereikbaarheid en veiligheid

2) MISSIE EN VISIE

Civieltechnische beheerplannen

- *Wegen*: Veiligheid, bereikbaarheid en omgevingskwaliteit
- *Waterhuishouding*: Veiligheid en aantrekkelijkheid

De kernwaarden vormen het uitgangspunt bij de activiteiten van de gemeente, bij het treffen van beheer- en onderhoudsmaatregelen.

De kernwaarden zijn ingedeeld in verschillende kwaliteitsniveaus, te weten: goed, voldoende en matig. Het referentiekader voor de kwaliteitsniveaus is opgenomen in onderstaande figuur.

Het monitoren van de kwaliteit van de openbare ruimte is een continue proces van inventariseren, inspecteren en schouwen. Bij de burgerschouw wordt de kwaliteit van de openbare ruimte gemeten met de burger op basis van waarderingscijfers. De beeld- en de technische kwaliteit wordt objectief gemeten met behulp van schaalbalken met referentiebeelden zoals weergegeven in de landelijke Kwaliteitscatalogus openbare ruimte.

KWALITEITSNIVEAUS			
	BURGERSCHOUW (cijfer 2-10)	BEELDKWALITEIT (CROW richtlijn)	TECHNISCHE KWALITEIT (CROW richtlijn)
GOED	Waarderingscijfer 7-8	A	R+
VOLDOENDE	Waarderingscijfer 6-7	B	R
MATIG	Waarderingscijfer 5-6	C	R-

3)

RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

3.1 WETTELIJKE KADERS

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte moet worden uitgevoerd binnen bepaalde wet- en regelgeving. De belangrijkste wet- en regelgeving op het gebied van de openbare ruimte wordt hierna kort toegelicht.

Wegen

Op basis van artikel 15 en 16 van de Wegenwet heeft de gemeente de verplichting om haar wegen te onderhouden en ervoor te zorgen dat de wegen in goede staat verkeren. Artikel 6:174 BW (Burgerlijk Wetboek) legt een risicoaansprakelijkheid op de bezitter van een opstal. Ook openbare wegen, het weglichaam en de weguitrusting vallen hieronder. De gemeente is als wegbeheerder aansprakelijk voor gebreken aan de weg. Daarnaast dient de gemeente zorg te dragen voor het in stand houden van een goede en veilige staat van de weg, opdat hij geen gevaar oplevert voor de veiligheid van weggebruikers. Ondergrondse leidingen en andere constructies die dienstbaar aan de opstal zijn vallen in beginsel ook onder het begrip opstal.

Onder de noemer wegen vallen eveneens het verlenen van verkeer-gerelateerde vergunningen, het nemen van verkeersbesluiten (art. 18, Wegenverkeerswet 1994), de gladheidsbestrijding (art. 15 e.v. Wegenwet, inspanningsverplichting onderhoud van de weg) en de zorg voor openbare verlichting (Wegenverkeerswet 1994, het RVV 1990 en diverse richtlijnen).

Reiniging openbare ruimte en inzameling afval

Op grond van de Wet milieubeheer (Wm) heeft de gemeente de zorgplicht voor het

inzamelen van het huishoudelijk afval, waaronder het (grof) huishoudelijk restafval en het huishoudelijk gft-afval (art. 10.21 t/m art. 10.29 Wm). Gemeenten zijn gehouden dit ingezamelde afval op een milieu hygiënische wijze te verwerken. Een uitwerking van art. 10.3 Wm is het Landelijk afvalbeheerplan dat eens per zes jaar wordt vastgesteld. Ook uit dit plan volgen standaarden waaraan de gemeente zich dient te conformeren.

Water, oevers en riolering

Naast de algemene zorgplicht (BW) is een verdere basis voor het waterbeheer (zorg voor watergangen en de daarbij horende civieltechnische kunstwerken) gelegen in de Wet milieubeheer en de Waterwet waarin aan het bestuur van de gemeente de volgende zorgplichten toe worden gekend:

- Zorg voor een doelmatige inzameling en transport van het stedelijk afvalwater (art 10.33 Wm)
- Zorg voor een doelmatige inzameling van het afvloeiend hemelwater (art. 3.5 Ww)
- Zorg voor een doelmatige verwerking van het ingezamelde hemelwater (art. 3.5 Ww)
- Zorg voor het voorkomen van structureel grondwateroverlast in stedelijk gebied (art. 3.6 Ww)

Ook in lagere regelgeving (bijvoorbeeld de Keur van het Hoogheemraadschap van Delfland) worden regels gesteld ten aanzien van wateren en waterstaatswerken, die door de gemeente in acht dienen te worden genomen. Zo volgt uit de Keur van het Hoogheemraadschap van Delfland dat de gemeente zorg draagt voor de watergangen en oevers die tot haar eigendom behoren. Het Waterbeheer ziet toe op

3) RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

waterkwaliteit, waterkwantiteit, veiligheid en het beheer van waterbodems en oevers. In de praktijk wordt hier invulling aan gegeven door de aanleg en het beheer van een openbaar vuilwaterriool, waarvoor de gemeente ingevolge art. 10.33 Wm een zorgplicht heeft. Daarnaast stelt de Wm dat iedere gemeente dient te beschikken over een gemeentelijk rioleringsplan (vGRP).

Civieltechnische kunstwerken

Uit de algemene zorgplicht volgt dat de gemeente eveneens verantwoordelijk is voor het beheer van civieltechnische kunstwerken. Binnen het waterbeheer dat voor rekening komt van de gemeente (zie 'water, oevers en riolering'), valt dan ook de zorg voor de civieltechnische kunstwerken. De beheerplannen noemen in dit kader: bruggen en steigers, damwanden en duikers. Voor wat betreft de juridische grondslag voor de zorgplicht van deze kunstwerken, gelden aanvullend diverse NEN-normen en de Wegenwet.

Openbaar groen

Ook het openbaar gemeentelijke groen en de gemeentelijke recreatiegebieden vallen onder de algemene zorgplicht. Onder het groen vallen tevens de speelvoorzieningen en het straatmeubilair. Voornamelijk bomen en (speel)voorzieningen worden gecontroleerd om er zeker van te zijn dat deze geen risico vormen voor de omgeving. De zorgplicht voor het groen wordt mede ingevuld door de regels en voorschriften die gelden ingevolge de Boswet, de Flora en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Op speelvoorzieningen is het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen van toepassing.

Begraafplaatsen en sportvelden

De Wet op de lijkbezorging (Wlb) verplicht gemeenten tot het hebben van één of meerdere gemeentelijke begraafplaatsen (art. 33 Wlb). Gemeenten dienen toe te zien op het beheer en onderhoud van deze begraafplaatsen.

Overige wet- en regelgeving

Naast de hierboven genoemde regelgeving bestaan ook andere specifieke wet-, regelgeving en richtlijnen voor de invulling van gemeentelijke taken. Dit zijn onder andere:

- Wet op de bedrijveninvesteringszones
- Bouwstoffenbesluit
- Wet geluidhinder
- Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
- Wet basisregistratie grootschalige topografie
- Aanbestedingswet 2012
- CROW-richtlijnen
- NEN-normering

3.2 BELEID

Beleid is van invloed op de manier waarop de gemeente de openbare ruimte beheert en onderhoudt. Daarnaast spelen hier gebiedsontwikkelingen een rol in. In deze paragraaf worden de meest relevante beleidsstukken kort toegelicht.

Bestuursakkoord 2014-2018 en Collegewerkprogramma 2014-2018

Het Bestuursakkoord 2014-2018 beschrijft in grote lijnen op welke thema's coalitiepartners in de bestuursperiode 2014-2018 willen focussen. Deze thema's zijn: Sterke Economie, Sociale Kracht, Aantrekkelijk Westland en Eigentijdse Dienstverlening.

Deze thema's zijn geconcretiseerd in het Collegewerkprogramma 2014-2018 'Nieuwe realiteit, Westlandse oplossingen'.

Structuurvisie Westland 2025 – Perspectief 2040

De Structuurvisie Westland geeft een ruimtelijk toekomstperspectief waarin de ambities voor de toekomst van Westland staan beschreven. Gestreefd wordt naar een Westland waarin de aspecten economie, leefbaarheid en bereikbaarheid elkaar ondersteunen.

Mijn Westland, Ons Westland 2020

In deze sociaal-maatschappelijke visie wordt gestreefd naar 'een sociale, ondernemende gemeente met allure'. Het uiteindelijke doel is een goede kwaliteit van leven. De realisatie van dit streefbeeld wordt uitgewerkt via de thema's Sociale Cohesie, Ontwikkeling, Rol van de Gemeente en Voorzieningen.

Waardevol Westland: duurzaamheidsagenda Westland 2012-2020

Hierin zijn onder andere de ambities opgenomen met betrekking tot het bevorderen van een duurzame inrichting van de openbare ruimte en het verduurzamen van onder meer mobiliteit en afvalstromen. Naast bovenstaande beleidsstukken zijn onder andere de volgende beleidskaders van invloed op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte:

- Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkeling (MPG 2015-2018)
- Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen Westlands Actieplan 2020
- Geef ze de ruimte (beleidsuitgangspunten speelruimte)
- Westlands Verkeer en Vervoerplan (2005-2015)

- Welstandsnota 2012
- Grondsnipperbeleid
- Waterplan Westland water nu en later
- Beleef Westland (beleid toerisme en recreatie)
- Welbested (inkoopbeleid)

3.3 FINANCIËN

Het benodigde budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte is berekend op basis van, het areaal, de kernwaarden en de afgesproken kwaliteit. De berekening is gemaakt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

- Ervaringscijfers over de laatste 10 jaar;
- Kosten op basis van het prijspeil "1 januari 2015";
- Areaal per 1 januari 2015;
- Kapitaallasten (afschrijving en rente op investeringen) zoals deze voortvloeien uit eerdere investeringen en uit het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP);
- Interne kosten, opgenomen volgens de door de gemeente gehanteerde interne tarieven en doorbelastingen.

Het benodigde budget is op basis van algemene normkosten en het huidige areaal gecalculeerd op circa 49 miljoen euro.

Het beheer en onderhoud van de gemeente Westland zal binnen het huidige begrotingsbeslag voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte (fysieke leefomgeving) worden uitgevoerd. Dit bedraagt circa 45 miljoen euro. De financiële producten uit de begroting zijn vertaald naar de beheerplannen. Circa 27 miljoen euro zijn bestemd voor de civieltechnische beheerplannen en circa 18 miljoen zijn bestemd voor de

3) RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

gebiedsgerichte beheerplannen. Het beheer en onderhoud wordt gerealiseerd op basis van de (wettelijke) kaders uit de beheerplannen en binnen het beschikbare budget uit de begroting door het toepassen van een nieuwe werkwijze; “Programmatisch Beheer en Onderhoud”. Via de planning en control cyclus wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang van de beheerplannen.

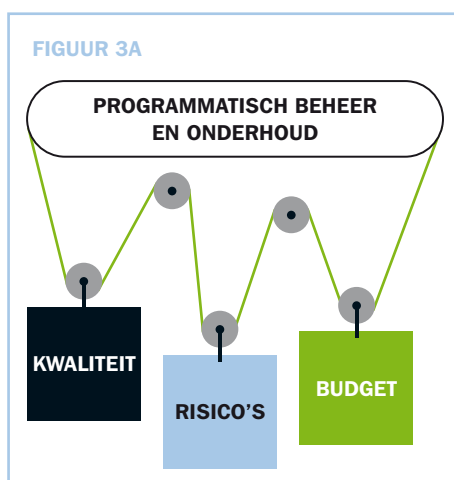
Van het beschikbare budget is slechts een beperkt deel beïnvloedbaar. Hieraan geeft het beheerplan invulling. Het beïnvloedbare deel heeft een maximale omvang van circa 12,5 miljoen euro. De rest van het benodigde budgetbeslag vloeit voort uit, onder andere wettelijke taken, activiteiten binnen de gesloten circuits en de kapitaallasten van eerdere investeringen. Programmatisch Beheer en Onderhoud is de Westlandse manier van werken, ook wel bekend als asset management. In de periode van deze beheerplannen werkt de gemeente aan de verdere ontwikkeling en implementatie van Programmatisch Beheer en Onderhoud. De ervaring die hierbij opgedaan wordt, vormt de input voor de

volgende generatie beheerplannen. Met het Programmatisch Beheer en Onderhoud vindt een constante afweging plaats op basis van monitoring tussen kwaliteit, risico's en de beschikbare budgetten (zie figuur 3A). Het belangrijkste uitgangspunt van Programmatisch Beheer en Onderhoud is, dat alleen activiteiten in de openbare ruimte worden uitgevoerd, als deze bijdragen aan de kernwaarden, ambities en kwaliteitsniveaus uit de beheerplannen.

Risico's

Algemene risico's waar de gemeente rekening mee houdt zijn, de risico's die mogelijk optreden als gevolg van het bouwen op slappe bodem en als gevolg van weersinvloeden.

In de gemeente zijn een aantal woonwijken gebouwd aangelegd op slappe bodems. Verwacht wordt dat delen van de openbare ruimte (wegen, riolering en openbaar groen) zullen gaan verzakken. Dit betekent dat deze objecten extra onderhoud vergen of eerder vervangen moeten worden, wat extra kosten met zich meebrengt. Deze kosten kunnen mogelijk niet binnen het huidige beheerbudget worden opgevangen. Het is daarom wenselijk om inzicht te krijgen in aard en omvang van deze problematiek en financiële gevolgen. Dit is mogelijk door het doen van onderzoek en het monitoren van de daadwerkelijke verzakkingen. Het weer heeft op verschillende manieren invloed op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Het zijn met name extreme weersomstandigheden die zorgen voor risico's. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om schade aan groen als gevolg van storm of droogte en de gevolgen van een strenge winter (schade aan verharding en extra inzet voor gladheidsbestrijding).

Areaal ontwikkeling

Het areaal openbare ruimte dat door de gemeente beheerd wordt, groeit gedurende de looptijd van deze beheerplannen.

Areaal uitbreiding, die nu bekend is bij de gemeente, is in deze beheerplannen meegenomen. Bij het opstellen van de nieuwe beheerplannen in de volgende raads- en collegeperiode wordt bezien, of de areaaluitbreiding die opgetreden is en die op dat moment voor de toekomst wordt voorzien, aanleiding geeft tot aanpassing van het benodigde budget. Tussentijdse areaal overdracht vindt plaats op basis van duidelijke en acceptabele afspraken over beheer en onderhoud.

4)

WERKWIJZE

De gemeente Westland staat voor het professioneel en deskundig inrichten en beheren van de openbare ruimte voor alle gebruikers. Een goede samenhang tussen de inrichting, het beheer en het gebruik van de openbare ruimte (zie figuur 4A) is daarom essentieel.

Ook komt door de veranderende samenleving steeds meer nadruk te liggen op het verbinden van deze aspecten. Deze werkwijze is vastgelegd in het Herontwerpplan van de afdeling Inrichting en Beheer Openbare Ruimte (IBOR) – "(Buiten)gewoon goed werk!".

Dit hoofdstuk beschrijft hoe deze werkwijze in de praktijk gebracht wordt.

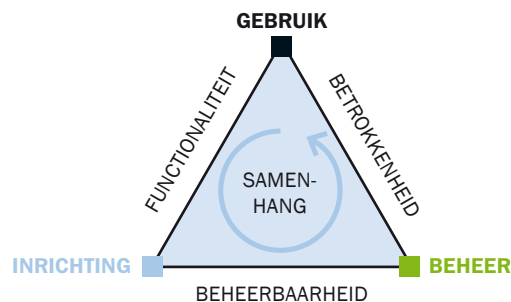
4.1 VAN BEHEERPLAN NAAR UITVOERING

Elke vier jaar worden de beheerplannen geactualiseerd en door de gemeenteraad vastgesteld. De beheerplannen lopen qua planperiode parallel aan de raadsperiode. De actualisaties vinden onder meer plaats op basis van wijzigingen in de wet- en regelgeving, nieuw gemeentelijk beleid en toename in het areaal.

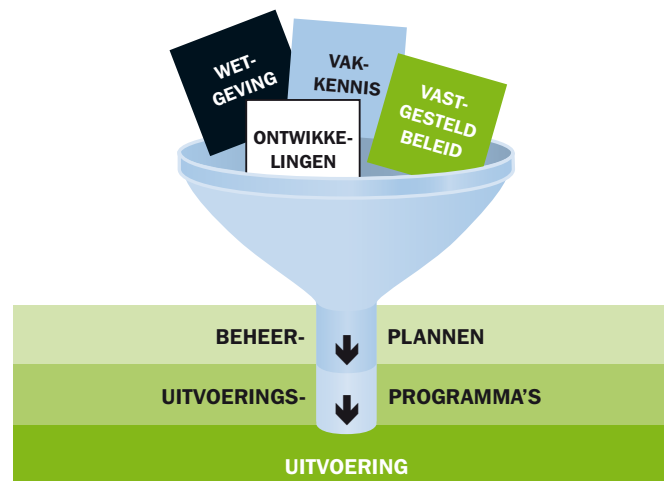
Uitvoeringsprogramma's

De beheerplannen worden uitgewerkt in jaarlijkse uitvoeringsprogramma's die door het college worden vastgesteld. In elk programma zijn de voor dat jaar te bereiken doelen en hiervoor benodigde maatregelen opgenomen. De gemeenteraad wordt jaarlijks via de reguliere planning en control cyclus geïnformeerd over deze ontwikkelingen en het verloop van het programma.

FIGUUR 4A | ONDERHOUDSCYCLUS

FIGUUR 4B | POSITIONERING BEHEERPLANNEN

Een actieve monitoring van de objecten en arealen in de openbare ruimte vormt belangrijke ondersteuning voor het opstellen van de uitvoeringsprogramma's. De sturingsfilosofie is in Figuur 4B samengevat.

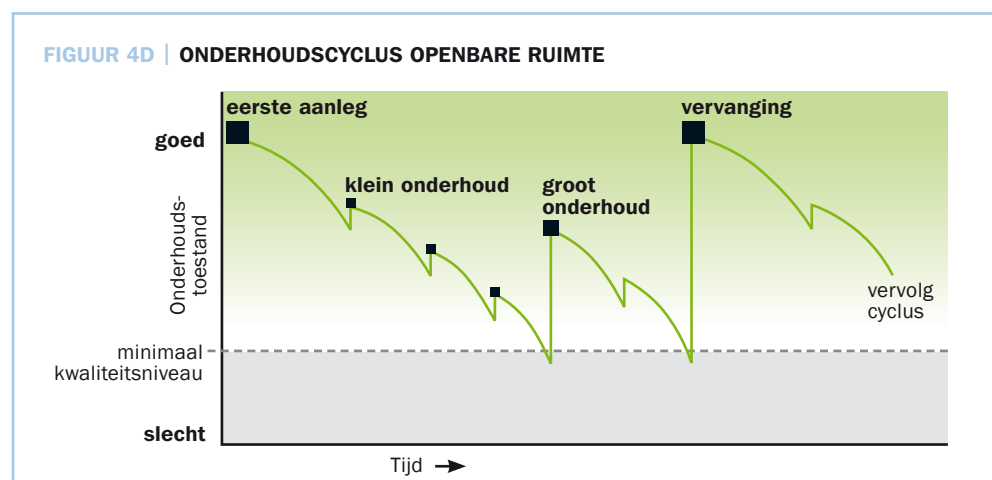
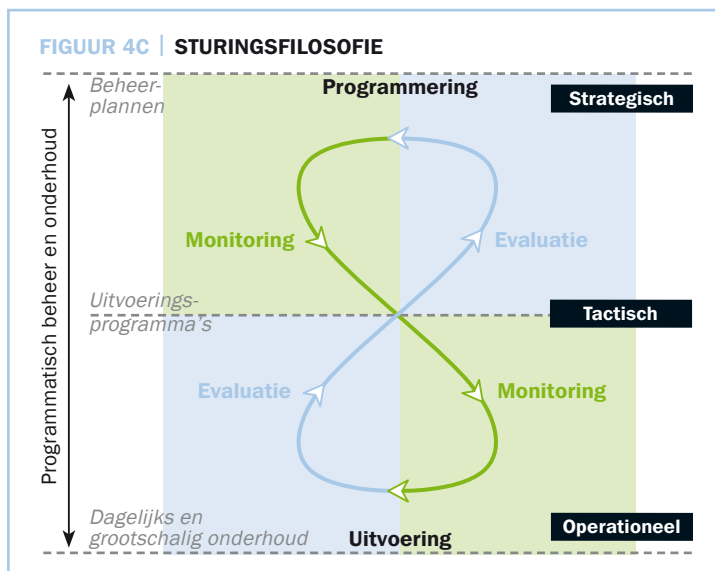
4.2 PROGRAMMATISCH BEHEER EN ONDERHOUD

In paragraaf 3.3 is aangegeven dat Programmatisch Beheer en Onderhoud vooral gericht is op het doen wat nodig is om de kernwaarden, ambities en kwaliteitsniveaus te realiseren. Programmatisch Beheer en Onderhoud kent twee type

activiteiten: het dagelijks beheer en onderhoud, en het grootschalig onderhoud. Deze activiteiten worden hieronder nader toegelicht. Deze paragraaf beschrijft ook andere onderdelen van programmatisch beheer en onderhoud; integraal gebiedsgericht werken, innovatie, wel of niet uitbesteden en participatie.

Dagelijks beheer en onderhoud

Het dagelijks beheer en onderhoud omvat routinematige (kleinschalige) maatregelen die veelal één keer of meerdere keren per jaar worden uitgevoerd. Dit beheer en onderhoud kan in een reguliere dagelijkse onderhoudscyclus worden uitgevoerd, zonder dat het verkeer wordt verstoord. Deze terugkerende werkzaamheden worden niet als afzonderlijke projecten ingepland, maar vaak als één groot project met meerdere activiteiten. Denk hierbij aan maaien, het leggen van prullenbakken, gladheidbestrijding, enzovoort. Ook het zogenaamde serviceonderhoud – onderhoud dat naar aanleiding van meldingen of klachten wordt opgepakt – valt hieronder.

4) WERKWIJZE

Grootschalig onderhoud

Grootschalig onderhoud betreft projectmatige, grootschalige en veelal complexe werkzaamheden die met een lagere frequentie dan één keer per jaar worden uitgevoerd, hieronder vallen ook de grootschalige vervangingen. Voorbeelden hiervan zijn: asfalteringswerkzaamheden, het baggeren van sloten of het vervangen van kunstwerken. Deze werkzaamheden vergen meer voorbereiding, planning en afstemming met de omgeving. Ook kan grootschalig onderhoud plaatsvinden via de herinrichting van een gebied.

Integraal gebiedsgericht werken

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt gebiedsgericht opgepakt. Daarbij wordt – naast de technische aspecten – ook rekening gehouden met de maatschappelijke functies van het gebied en haar gebiedskenmerken (bijvoorbeeld cultuur historisch erfgoed). Het onderhoud van alle beheerobjecten binnen een bepaald gebied wordt dan ook zoveel mogelijk op elkaar afgestemd en gelijktijdig uitgevoerd. Op deze wijze wordt de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk beperkt en wordt er zo efficiënt mogelijk om gegaan met de beschikbare middelen.

Innovatie

De gemeente Westland volgt innovaties met veel belangstelling. Wanneer toepassing van innovaties mogelijk is en dit positief bijdraagt aan de opgaven in de openbare ruimte worden deze toegepast.

Zelf doen waar nodig, uitbesteden waar kan

Gemeente Westland streeft er naar om haar rol als regisseur te versterken. De organisatie is hier ook op ingericht. Dat betekent dat de samenwerking met externe partners wordt versterkt. Het accent van het gemeentelijk handelen ligt op het sturen op effecten en resultaten. Uitvoerende activiteiten worden waar mogelijk uitbesteed. Er vindt dus een verschuiving plaats van “zelf doen” naar “zorgen dat het gebeurt”. Daarbij worden kansen benut vanuit de personeelsontwikkeling en vanuit het oogpunt van efficiënt werken.

De vraag is wat we nog wel zelf doen. In het bestuurlijk kader regie zijn kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten de afweegfactoren. Ook het (blijven) beschikken over voldoende vakdeskundigheid is een belangrijke voorwaarde. Er is voor gekozen om al het incidentele onderhoud dat voortkomt uit de eenmalige vraag van inwoners of organisaties, het zogenaamde serviceonderhoud, zelf te blijven doen tenzij de benodigde expertise niet in huis is. Bij serviceonderhoud moet met name gedacht worden aan het afhandelen van meldingen en klachten.

Participatie

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is niet alleen een zaak van de gemeente, maar ook van de inwoners, bedrijven, overheden en andere organisaties. De gemeente stimuleert deze partijen om samen te werken aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Eventuele belanghebbenden worden betrokken bij voorbereiding, ontwikkeling,

uitvoering of evaluatie. De mate van participatie verschilt per onderwerp en is afhankelijk van de aard en omvang van de opgave. Dit varieert van informeren en raadplegen tot adviseren en coproduceren, of zelfs meebeslissen (zie figuur 4E). Belangrijke kennis, vaardigheden en ervaringen van de betrokken partijen worden zo gedeeld en dragen bij aan een beter beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

FIGUUR 4E | PARTICIPATIE

PARTICIPATIE OPENBARE RUIMTE	ROL VAN DE PARTICIPANT
Meedoen	Samenwerkingspartner
Meebeslissen	Medebeslisser
Meedenken	Adviseur beginspraak
Meebeoordelen	Adviseur eindspraak
Meeweten	Toeschouwer ontvanger informatie

5)

BEHEER EN ONDERHOUD BEDRIJVENTERREINEN

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de activiteiten die de gemeente onderneemt in het kader van het beheer en onderhoud van de bedrijventerreinen binnen de gemeente Westland.

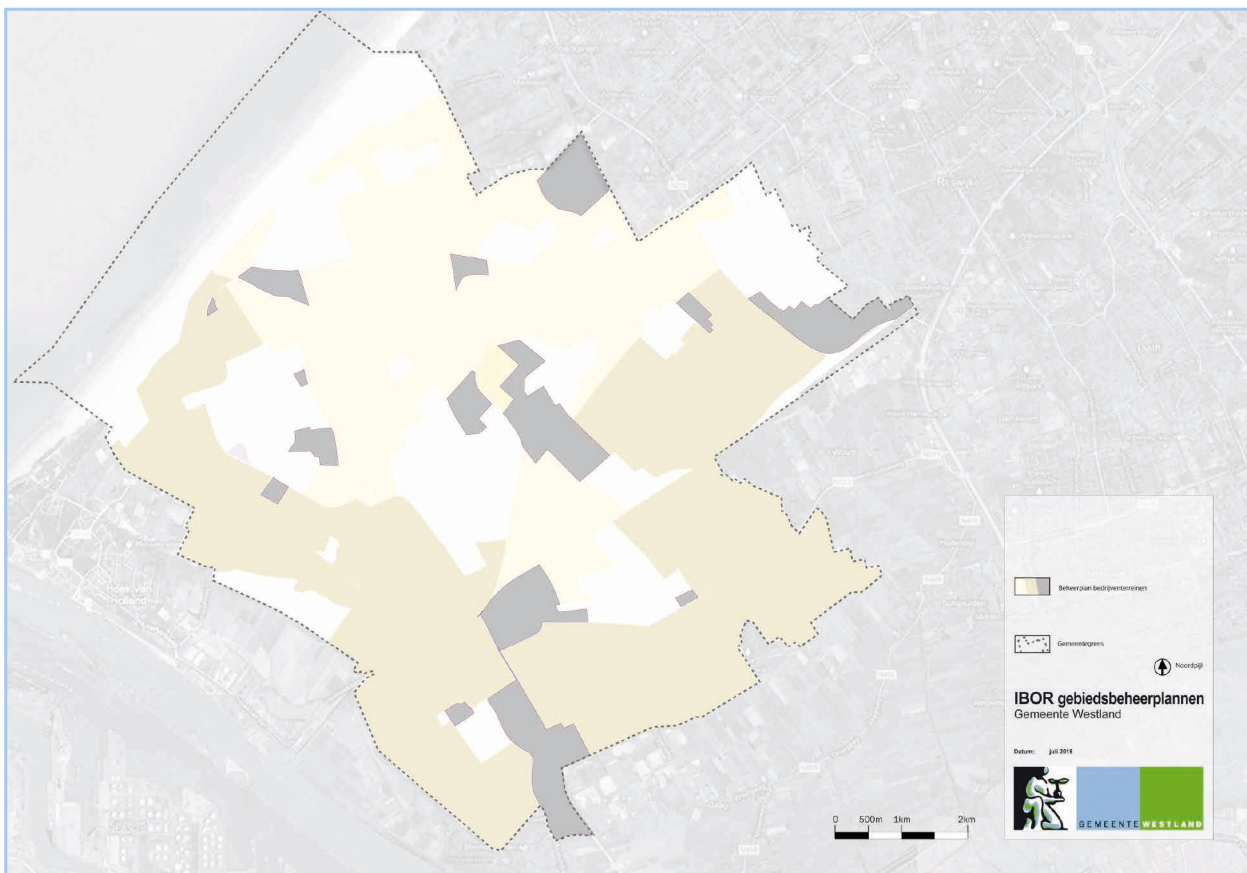
De gemeente streeft naar een doelmatige en efficiënte manier van onderhoud de bedrijventerreinen, gericht op een representatieve, functionele en herkenbare uitstraling. Veiligheid en bereikbaarheid staan hierbij voorop. Daarnaast heeft de gemeente aandacht voor de omgevingskwaliteit op de bedrijventerreinen.

5.1 OPENBARE RUIMTE

Het totale oppervlak aan bedrijventerreinen beslaat 530 ha., verspreid over de hele gemeente (zie figuur 5A). Het grootste deel hiervan (92%) is in eigendom en beheer van bedrijven. Slechts een klein deel hiervan (de overige 8%) behoort tot de openbare ruimte, die in gemeentelijk beheer en onderhoud is (zie figuur 5B).

De openbare ruimte op bedrijventerreinen bestaat voornamelijk uit rijwegen, parkeerplaatsen, trottoirs en straatmeubilair. Een

FIGUUR 5A | GEBIEDSBEHEERPLAN BEDRIJVENTERREINEN

relatief klein deel bestaat uit groen en water. Daarnaast bevinden zich op een aantal bedrijventerreinen bruggen, damwanden, duikers en openbare verlichting. Deze laatste objectcategorieën worden behandeld in de civieltechnische beheerplannen (Wegen en Waterhuishouding).

De gemeente onderscheidt drie typen bedrijventerreinen in het Westland:

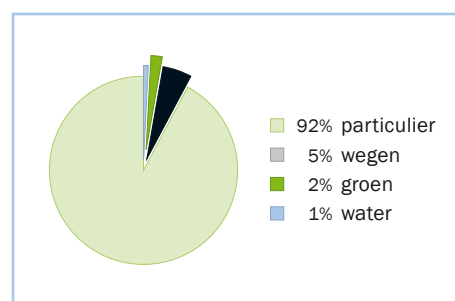
- Lokale bedrijventerreinen
- Regionale bedrijventerreinen en
- Agro-logistieke bedrijventerreinen.

Lokale en regionale bedrijventerreinen zijn voor een deel in eigendom van en beheer

bij de gemeente. Agro-logistieke terreinen zoals FloraHolland en ABC Westland zijn in eigendom en beheer van deze bedrijven zelf. Deze bedrijventerreinen hebben wel een openbaar karakter. Dit brengt taken met zich mee, waaronder het nemen van verkeersbesluiten.

Naast de bedrijventerreinen vervullen glastuinbouwgebieden een cruciale rol bij het functioneren van de Greenport. Deze glastuinbouwgebieden liggen verspreid door de gemeente. Daardoor zijn zij minder goed herkenbaar als éénheid dan de (geconcentreerde) bedrijventerreinen. Belangrijke beheeraspecten voor de openbare ruimte in de glastuinbouwgebieden hebben betrekking op wegen en waterhuishouding. De betreffende beheerplannen gaan nader in op deze beheeraspecten. De glastuinbouwgebieden hebben daarom geen eigen beheerplan. De kernwaarden voor de bedrijventerreinen vormen de basis voor de activiteiten in de openbare ruimte van deze glastuinbouwgebieden. Op deze wijze zijn deze gebieden een volwaardig onderdeel van de gemeentelijke beheersystematiek.

FIGUUR 5B | AREAAL BEDRIJVENTERREINEN

FIGUUR 5C | KERNWAARDEN EN AMBITIES BEDRIJVENTERREINEN

BEREIKBAARHEID	VEILIGHEIDHEID	OMGEVINGSKWALITEIT
Borgen bereikbaarheid en ontsluiting bedrijventerreinen	Verkeersveiligheid	Representatief en herkenbaar (schoon)
Verminderen overlast parkeerdruk	Sociale veiligheid	Duurzaam
Passende ruimte voor alle verkeersdeelnemers	Technische veiligheid	Areaal kwalitatief op orde

5.2 KERNWAARDEN

De gemeentelijke activiteiten worden gestuurd vanuit de kernwaarden die de gemeente wil realiseren. Voor bedrijventerreinen hanteert de gemeente de volgende Kernwaarden:

- Bereikbaarheid
- Veiligheid
- Omgevingskwaliteit.

Elke kernwaarde is gekoppeld aan een aantal ambities. In figuur 5C is hiervan een overzicht geschetst.

5) BEHEER EN ONDERHOUD BEDRIJVENTERREINEN

Hieronder volgt een toelichting van de bovengenoemde ambities.

Bereikbaarheid:

- **Borgen bereikbaarheid en ontsluiting bedrijven:** In het Westland ligt een aantal regionale en lokale bedrijventerreinen, die veel bedrijvigheid huisvesten en veel verkeer genereren. Daarnaast vormt het Westland een belangrijke in- en uitgang voor internationaal werkverkeer. Een goede bereikbaarheid van het Westland en de daarin gelegen bedrijventerreinen is daarom essentieel.
- **Verminderen overlast parkeerdruk:** De toenemende drukte op bedrijventerreinen zorgt voor een toenemende druk op de parkeergelegenheid binnen deze terreinen. Dit veroorzaakt in een aantal gevallen overlast. Om de bereikbaarheid te verbeteren, moet deze problematiek worden aangepakt.
- **Passende ruimte voor alle verkeersdeelnemers:** Verschillende groepen verkeersdeelnemers maken gebruik van de bedrijventerreinen. De infrastructuur moet bijvoorbeeld niet alleen veilig en efficiënt zijn voor vrachtverkeer, maar ook voor werknemers die op de fiets naar hun werk gaan.

Veiligheid:

- **Verkeersveiligheid:** Bedrijventerreinen moeten zo worden ingericht dat de verkeersveiligheid op deze terreinen wordt gewaarborgd. Belangrijke aspecten zijn hierbij de snelheidslimiet, de inrichting van de wegen en het voorkomen van parkeeroverlast.
- **Sociale veiligheid:** Naast de verkeersveiligheid is ook de sociale veiligheid in de openbare ruimte op bedrijventerreinen belangrijk. Het voorkomen van

criminaliteit en het bijdragen aan een veilig gevoel voor medewerkers en bezoekers staan hierbij centraal.

- **Technische veiligheid:** Bij de inrichting van de bedrijventerreinen wordt rekening gehouden met hun functie en gebruiksveiligheid.

Omgevingskwaliteit:

- **Representatief en herkenbaar:** Alle typen bedrijventerreinen moeten functioneel ingericht zijn en een nette en verzorgde uitstraling hebben die past bij de functie van het terrein. Dit betekent ook dat de inrichting per terrein herkenbaar moet zijn voor de gebruiker. Bedrijven met een publieksfunctie moeten bijvoorbeeld zorgen voor voldoende eigen parkeergelegenheid. Bovendien moet de inrichting van de bedrijventerreinen representatief zijn voor het Westland als Greenport.
- **Duurzaam:** De openbare ruimte moet ingericht zijn met duurzame materialen en functioneel zijn in gebruik. Hierbij kijkt de gemeente onder andere naar de milieubelasting van materialen tijdens de gehele levensduur. Daarnaast is belangrijk dat de materialen bestand zijn tegen de zwaardere belasting op bedrijventerreinen. Op deze manier voorkomt de gemeente onnodige slijtage en schades.
- **Areaal kwalitatief op orde:** De gemeente realiseert een bepaald kwaliteitsniveau in de openbare ruimte. Hiervoor werkt de gemeente samen met bedrijveninvesteringszones (BIZ). Een BIZ betreft een collectief aan bedrijven die gezamenlijk investeren in de openbare ruimte via een gemeentelijke heffing. De samenwerking met deze BIZ's kan leiden tot een hoger kwali-

teitsniveau van de bedrijventerreinen. Tegelijkertijd kan er worden gewerkt aan specifieke wensen van de bedrijven in de BIZ.

5.3 KWALITEITSNIVEAU

De kernwaarden vormen het uitgangspunt bij het bepalen van de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte. Binnen het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte onderscheiden we twee typen:

- de technische kwaliteit en
- de beeldkwaliteit (of belevingskwaliteit).

Met technische kwaliteit doelen we op de (wettelijke) normen en eisen die worden gesteld aan het technisch functioneren en de veiligheid van een object. Dit uit zich bijvoorbeeld in goede bouwconstructies en een lange duurzaamheid.

De beeldkwaliteit van een object heeft betrekking op het straatbeeld en hoe de openbare ruimte wordt ervaren door zijn gebruikers.

Aan de hand van de technische kwaliteit en beeldkwaliteit is het algemene kwaliteitsniveau per gebied en functie bepaald. In figuur 5D zijn de kernwaarden en daarbij

horende kwaliteit van de bedrijven verwerkt (voor toelichting op de kwaliteitsniveaus zie 2.3).

Bedrijventerreinen worden over het algemeen intensief gebruikt. Zo kan er schade ontstaan aan de infrastructuur door zware voertuigen. Het realiseren en borgen van deze kwaliteitsniveaus vraagt daarom continu aandacht van de gemeente en de bedrijven.

5.4 ONTWIKKELINGEN

De volgende ontwikkelingen zijn van invloed op het beheer en onderhoud van bedrijventerreinen:

- **Toename (zwaar) transport:**

De economische groei van Westland als Greenport zorgt voor een toename van zwaar transport van en naar bedrijventerreinen. Dit heeft verschillende gevolgen voor de infrastructuur in de gemeente. Wegen zullen bijvoorbeeld sneller slijten. Ook zullen er nieuwe eisen worden gesteld aan de lokale infrastructuur, zoals de behoefte aan bredere wegenruimere bochten en obstakelvrije ruimtes.

FIGUUR 5D | KWALITEIT GEKOPPELD AAN KERNWAARDEN BEDRIJVENTERREINEN

KERNWAARDEN GEBIED / FUNCTIE	BEREIKBAAR- HEID	VEILIGHEID- HEID	OMGEVINGS- KWALITEIT
BEDRIJVEN	voldoende	matig	matig
GLASTUINBOUW	voldoende	voldoende	voldoende

5) BEHEER EN ONDERHOUD BEDRIJVENTERREINEN

- **Publieksfuncties op bedrijventerreinen:** Steeds meer bedrijven vestigen zich op de Westlandse bedrijventerreinen. Zo ontstaan zones van bedrijventerreinen met verschillende functies, waaronder veel publieksfuncties. Denk hierbij aan fitnessscholen, afhaalpunten van webwinkels en bouwmarkten. Deze bedrijvigheid kan een hinder zijn voor het grootschalige vrachtverkeer. Ook zijn de meeste bedrijventerreinen nog niet ingericht voor bedrijven met een publieksfunctie. Vaak zijn er geen trottoirs en maar weinig parkeerplaatsen. Dit zorgt ervoor dat de verkeersveiligheid in deze gebieden in het geding komt.
- **Parkeerdruk en illegaal parkeren en stallen van voertuigen:** Door de groei van het aantal bedrijven op bedrijventerreinen neemt de parkeerdruk toe. Dit heeft een toename in het illegaal parkeren en stallen van voertuigen tot gevolg. Bovendien is er op sommige terreinen sprake van diefstal van bijvoorbeeld brandstof uit geparkeerde auto's. Mensen voelen zich hierdoor minder veilig en parkeren hun auto's in nabijgelegen woonwijken. Bewoners van deze wijken ervaren dit als overlast.

5.5 BEHEER EN ONDERHOUD

In deze paragraaf beschrijven we hoe de kernwaarden, ambities en ontwikkelingen samenkomen en richting geven aan de ambities, die ten aanzien van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte op bedrijventerreinen de komende beheerplanperiode gelden.

5.5.1 BORGEN VAN DE BEREIKBAARHEID EN ONTSLUITING

Een goede bereikbaarheid van de gemeente is essentieel voor het functioneren van de Greenport. Hiervoor heeft de gemeente bij het programmeren en uitvoeren van onderhoud van het wegennet veel aandacht. Beheerwerkzaamheden aan wegen worden gefaseerd of in de nacht uitgevoerd, zodat bedrijven en overige voorzieningen bereikbaar blijven. Daarnaast wordt op een goede en uniforme bewegwijzering naar bedrijventerreinen ingezet. In een vroeg stadium wordt samen met belanghebbenden gezocht naar mogelijkheden om hinder te beperken. Verder zorgt een integrale projectaanpak ervoor dat de bereikbaarheid gewaarborgd blijft. Dit houdt in dat onderhoudswerkzaamheden aan wegen en andere werkzaamheden zoveel mogelijk op elkaar worden afgestemd.

5.5.2 OVERLAST PARKEERDRUK VERMINDEREN

Parkeergelegenheid vormt een belangrijke factor in de bereikbaarheid van een bedrijfslocatie. Bedrijven dienen daarom voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein te realiseren. De toenemende drukte op en rond bedrijventerreinen zorgt ook voor een toenemende druk op de parkeergelegenheid op deze terreinen. Dit veroorzaakt in een aantal gevallen overlast. Om deze problematiek aan te pakken zoekt de gemeente samen met bedrijven naar passende oplossingen. Hierbij denkt de gemeente bijvoorbeeld aan de volgende mogelijkheden:

- Het gewenste gebruik te stimuleren met behulp van verkeersbesluiten en bijbehorende bebording. Zo kunnen voertuigen worden geleid naar geschikte parkeerplekken.
- Het accentueren van uitritten en creëren van voldoende manoeuvreerruimte voor groot verkeer.
- Het slim herinrichten van de openbare ruimte om de parkeercapaciteit voor kort parkeren te vergroten of de overlast op een andere wijze te beperken.
- Het treffen van maatregelen (bij aanleg en/of renovatie) om de overlast van het langdurig parkeren van voertuigen te verminderen.

5.5.3 PASSENDE RUIMTE VOOR VERKEERSDEELNEMERS

Bedrijventerreinen hebben een belangrijke economische functie. De openbare ruimte op de bedrijventerreinen is afgestemd op deze functie. Het is noodzakelijk dat de terreinen voor zwaar vrachtverkeer kunnen worden gebruikt, waarbij de nadruk ligt op bestemmingsverkeer. Verschillende verkeersdeelnemers stellen verschillende eisen aan de openbare ruimte. Vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid is het belangrijk om te voorzien in al deze eisen, waarbij een duidelijk onderscheid is te zien in de voorzieningen voor elk type verkeersdeelnemer. Hier houdt de gemeente rekening mee in het beheer en onderhoud van de bedrijventerreinen.

5.5.4 VERKEERSVEILIGHEID

De openbare ruimte op bedrijventerreinen moet functioneel worden ingericht voor verkeer van en naar bedrijven. Tegelijkertijd moet de openbare ruimte op bedrijventerreinen veilig zijn voor bezoekers en medewerkers. In het geval van bedrijventerreinen staat het functionele karakter centraal. Er gelden dan ook andere eisen dan in een woonwijk.

De gemeente pakt knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid aan en neemt deze mee bij het beheer en onderhoud van de bedrijventerreinen. Om een beeld te krijgen van deze knelpunten wordt samengewerkt met de bedrijven op deze terreinen. Door middel van schouwrondes worden veiligheidsproblemen en andere aandachtspunten besproken.

5.5.5 SOCIALE VEILIGHEID

Naast verkeersveiligheid is ook sociale veiligheid in de openbare ruimte op bedrijventerreinen belangrijk. Het voorkomen van misdrijven en het bijdragen aan een veilig gevoel voor medewerkers en bezoekers staan hierbij centraal. Tijdens het beheer en onderhoud op bedrijventerreinen worden, waar mogelijk, maatregelen getroffen ter verhoging van de sociale veiligheid. Denk hierbij aan aanpassingen aan de openbare verlichting en de hoogte van groen. De sociale veiligheid vormt tevens een aandachtspunt tijdens de schouwrondes.

5) BEHEER EN ONDERHOUD BEDRIJVENTERREINEN

5.5.6 TECHNISCHE VEILIGHEID

De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor de technische veiligheid van de openbare ruimte op bedrijventerreinen.

De openbare ruimte op bedrijventerreinen moet veilig te gebruiken zijn door bedrijven, hun medewerkers en bezoekers. Eventuele problemen moeten worden gesignaleerd en aangepakt via het Meldpunt Leefomgeving. Daarnaast krijgt de technische veiligheid continu aandacht bij het beheer en onderhoud van de terreinen.

5.5.7 REPRESENTATIEVE EN HERKENBARE UITSTRALING WESTLANDSE BEDRIJVENTERREINEN

Bedrijventerreinen moeten functioneel, netjes en verzorgd zijn. De gemeente Westland is verantwoordelijk voor het leveren van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte zoals omschreven in dit beheerplan. Voor het leveren van een van een hoger kwaliteitsniveau dan is opgenomen in dit beheerplan heeft de gemeente echter hulp nodig. Daarom werkt zij samen met de zogenaamde bedrijveninvesteringszones (BIZ).

Als voorbeeld op bedrijventerreinen denkt de gemeente onder andere aan:

- Het verhogen van de inrichtingskwaliteit door het vergroenen van randen en entrees.
- Het oog hebben voor verbetermaatregelen in het dagelijks onderhoud, zoals het verlagen en verstevigen van trottoirbanden bij inritten.

- Het rekening houden met nieuwe gebruiksfuncties bij groot onderhoud of vervanging en het inspelen op veranderend gebruik.

5.5.8 DUURZAME OPENBARE RUIMTE OP WESTLANDSE BEDRIJVENTERREINEN

Een duurzame inrichting van de openbare ruimte op bedrijventerreinen houdt onder andere in dat er gebruik is gemaakt van duurzame materialen. Bovendien is de inrichting functioneel. De gemeente streeft ernaar om vanaf 2015 alleen nog duurzame materialen in te kopen. Door bij de inrichting en het beheer van de bedrijventerreinen rekening te houden met toekomstige veranderingen worden eventuele aanpassingen beperkt. De ontwikkelingen die eerder beschreven zijn in dit beheerplan zijn daarbij een belangrijk vertrekpunt.

Andere activiteiten die de gemeente onderneemt zijn:

- Het verduurzamen van de openbare verlichting, om de doelstelling van 20% reductie in het energiegebruik te bereiken (zie ook het Beheerplan Wegen).
- Het kiezen voor materialen in de openbare ruimte die bestendig zijn tegen zwaar en intensief gebruik.
- Het (eventueel) zwaarder construeren van de verharding op bedrijventerreinen bij renovatie. Zo wordt de inrichting afgestemd op het groeiend aantal lange, zware voertuigen (LZV's).
- Het herinrichten van de openbare ruimte op de bedrijventerreinen bij groot onderhoud of renovatie.

5.5.9 AREAAL KWALITATIEF OP ORDE

De gemeente heeft als doel de bedrijven in de Greenport te voorzien van een goed vestigingsklimaat. Hierbij moet worden voldaan aan het minimale (basis) kwaliteitsniveau dat in het beheerplan wordt voorgesteld. Door samen te werken met een BIZ kunnen een aantal specifieke onderdelen of gebieden een ander (hoger) kwaliteitsniveau krijgen. Op het moment dat een bedrijventerrein onder het afgesproken minimale kwaliteitsniveau zakt, zal de gemeente de noodzakelijke maatregelen nemen om weer aan het afgesproken kwaliteitsniveau te kunnen voldoen.

Postadres: Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk
Bezoeksadres: Stokdijkkade 2, 2671 GW Naaldwijk
T (0174) 673 673
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

